

Prisplata na celu god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jedanaestput.

Pisana svakorevstina predmetka molimo na uredništvo uputiti.
Neprikladna neprimamo

God. III. U Kalači

U Četvrtak 21. Studenoga 1872.

Broj 47.

ORUŽANI PROLETARIAT, PUKO SIROMAŠTVO.

Premdaje već istinom postalo : da se ovog vjeka svagdi samo osobena korist traži, ipak se nemože tajiti: da nikad nije bilo na svijetu toliko ljudi, koji se za obće dobro i ovim načinom za korist bližnjeg staraju. Silne se knjige pišu neizbrojeni Listovi izdaju, koji se time zabavljaju : da iztraže sriedstvo kojim bi se posvuda razširenom zlu pomoglo.

Ono zlo koje mi za najveće smatramo, i koje sve veći prostor zauzima, i to po svih država Evropski jest siromaštvo. Siromaštvo ne kako je u doba naši stari bilo, već siromaštvo, koje nema gdje glavu da zavuče, nema čime da pokrije goloću, nema čime da zagojati glad. Siromaštvo koje već i diecu slabo radja, još riedje odgojava, al i to onako da ih ne šalje ni u škulu ni u Crkvu. Dakle siromaštvo po kojim se širi neznanost, i u neznanosti vodi za sobom najviše od sedam glavni grihah, koji podkopavaju društveno stanje, jerbo podsicaju žile sigurnosti imetkovne i osobene.

Ovo siromaštvo sve nadalje razastire svoje žile, prvo je stanovalo u prvostolnicam, ondud je prišlo u gradove tvorinarske, obrtničke i trgovačke, sad se utiskiva i u obćine poljodilske. Odaje se u bogomrzkoći, neznabožtvu, bogogrda, kradnji, uboji samo ubojstvu, nesramnosti, laži, varki, i linosti na svako dobro, bilo duševno bilo tvarno, u nepokornosti prama, poglavicah, nečasti prama zakonu, nemilosrdju prama izkrnjemu.

Ovo vide i osića ju svi koji teptere javnog života privrtju, pakih valja i pohvalit : da sve svoje sile napinju kako bi mogli iznać sriedstva kojima bi se ovo zlo od stranilo.

No da baš neidu onim putem, na kojim se legu

željena sriedstva, svak će se lahko uvjerit, ako mu napomenemo : kakva su ona sriedstva koja su već i dosad ovi ljudi obilježili kao takva : kojima će se siromaštvo umanjat. Evo ih : Slobodna crkva u slobodnoj državi, i ovo se tumači tako : da se može sve ono štoje sveto gaziti, i porugati, a od crkve sve što je njezino uzeti svećenike ocrnjivat : da izgledaju kao odžačari. Zatim ide sloboda sviesti. Što po njima znači da neima grieha kakav bi država kazniti mogla : dakle da je slobodno harat i varat, baško pariški internacionalci.

A sada je vika koja po svem svijetu odjekuje : da valja škulu od crkve odieilit, pak će svi ljudi učeni postat ko tatoši, znat će i ono što angjeli neznadu u nebu, i znatiće i ono što nije bilo Adamu i Evi u perivoju očitovano.

A da nestane svake tužbe i žalbe na svijetu izmislili su : da valja sjaj ženitbe zamračit, i pokidat sveze štoju za nebo vežu, pak je uvrstit u red onaki pogodabah, što se sklapaju prid seonskom birovinom, pak će biti veselja bez poduša, a dieca će se plodit baš ko kukolj na hrdjavoju godini.

Još k tomu nadomeću pučko suverenstvo, t. j. namoću puku : da iz njeg izvire svaka vlasť, koja je dosad božja bila.

A ovima protivni vele : da je svemu uzrok sloboda koja je stare povlastice porušila, i vrata uprave i znanosti svakom otvorila, dakle valja znanost granicam obsadit, a slobodu u ruke jednog oštrog gospodara položit, da on jednom i drugom toliko odmiri, koliko vidi da mu glavu neće pomutit, i srce zabunit.

A u tom su svi ovi liečnici jednaki : da su gotovi i s paklom se sdružiti samo da mogu svoje nakane ljudma nametnit. One pak koji su opiru riećom ili činom, kano nezallice, i budale, u tamnice pobacat; njima je onda sveiedno bilo da ovi tamo istman od obada ne...

nu ili da ih na četvrte razkomadaju. Jednom riečju, ni jedna stranka niti ima ljubavi, niti milosrdja. A poklem ovo dvoje stvara i uzdržava sviet, vidno je da ga ovi neće ublažit, već će ga upropastit.

ONO ŠTO JE LJUDMA NAJPOTRIEBNIE DIELI SE BADAVA.

U svačem se pokaziva da je čoviek najplemenitii i najjači stvor božji. Buduć on zna život pod svakom poduebju i najdulje iztrajat u svakovrstnim nevoljam. Zrak i svietlost je potriebna svakom stvoru za uzdržavanje života i razvijanje svakovrsni njegovih sila, istina je da čoviek, i ovih mankanje koji čas iztrpi. Ipak su ovo stvari, koje se nedadu naknadit, niti se može čoviek s ovima prisilit, što god jih više uživa bitiće jači, čvrstji veselii, u svakom radu umietnii, i iztrajanii:

Odud sledi, da su oni ljudi najsićenii, koji su već svojom radnjom naputjeni : da se neprikidno kupaju u zraku i svietlosti.

Nema dakle pravo poljodielac, ako se ustuzio bude : da je Bog njemu u osnovu žića ljudskog najtežlju ulogu odmirio. Jerbo se svaki rad poljodielski u čistom zraku, i nepričenoj svietlosti vrši, dakle mora bit lakši od svakog drugog rada. O čem ako se želi poljodjelac osvidočiti, neka si uzme vriemena, i prošeta po radionicam zanatliah, po tvorinararn obrtnikah, po dućani trgovacah, po pisarna učenjakah, kad ovi svi cio dan u svojoj odaji moraju provest, pak jedva dospiu do najmanjeg diela čistog zraka, i svietlosti, kad poljodielac pod vedrim nebom radeć izdovoljava se u zraku i svietlosti, jerbo i haljinu samo na toliko uporablja da goloću tiela pokrie. Što je Bog za okriepljenje, za učvrstjenje čovieka stvorio, da sa svojih pet čuvstva uživa — to se poljodjelcu u izvornoj čistoći, krasoti i cilovitosti odkriva. Istina je dakle : da je u društvu čoviečjem poljodjelac Bogu najmilii, jerbo ga je za svoj veliki stol u prirodii opravljjen pozvao. On mu upravo iz neba svašta dieli, pa ga iz visokog neba neprikidno brižljivim svojim okom prati. Dočim svi drugi sve božje darove već priko rukuh čoviečji primaju, i zato nisu u neposrednom doticaju s proviednostju božjom, radi čega se medju njima i takvi nalaze : koji počmu mislit da sami sebe uzdržaju, pak se božje ljubavi, i pravde zaborave. Netako poljodjelci, koji uvijek u nebo glede, da koji dar izprose, da nesgodu odvrata, i zato se najčvrstje hvacaju za božju ljubav i milosrdje. Ako si ipak našo poljodjelca nezabožca, ova kuga je sjegurno iz druga razreda na njeg prišla, radi čega je ovaki u svojem razredu poljodjelckom objeležen, i drugi ga obilaze kane okuzena.

Al ima ljudi medju poljodjelci, koji neznadu zadosta poštitvat zrak i svietlost, ni po sebe, ni po svoje živine, u zimno doba, kada ih studen u sobe utira, onda zakuju il zalipe prozore, da se kako god neotvore; jedva što zraka prodre u sobu otvoraanjem vrata, i malko svietlosti kroz penžerice. U čemu još više magade živine, jerbo se onda u košaram i štalam svaka jamica začepi, da ni zrak ni svietlost jare nenadje. Ovim poljodjelci grišo proti Bogu, jerbo odstranjivaju od sebe, što je po Bogu za uzdržanje života odredjeno. U svačem drugom valja da smo štedljivi, ako želimo što god da stečemo, jedino u zraku i svietlosti, valja da smo blagodarni, jerbo ovo Bog dieli bez našeg truda a bez ovog ni zdravi, ni veseli ni živi nemožemo biti.

D O P I S.

K u r d, 15. Studena. Nećete vjerovati, a ipak je istina što vam pišem : mi neimamo učiteljah. Vladin školski list, što na državni račun izlazi tobože u svih jezicih ugarskih narodnostih, donio je onomad 63. izpražnjena mjesta, kamo bi vrlo potrebno bilo poslati to učitelja, to podučitelja. Natječaji su razpisani i svaki se dan povećavanjem

mjestnih brojevah razpisuju, al neima nuždnih silah, da popune izpražnjena mjesta.

U Kurdskej okolici je Kočola, Dombovár, Döbrököz, Gyula-Jováncza, Szakál, Kurd i Szakcs, dje se traže na svo strane manjkajući učitelji. — Meštrovah dovolje t. j. takovih, koji se vozaju i zapoviedaju, koji liepu plaću dobivaju i pazare, — al neima učiteljah koji bi sav trh školski i orguljaški, sve ukope i sva krštenja na plećih vukli.

Bilo je prije nekoliko godinah, sjećam se, živahnih razprah i težnjah za emancipacijom učiteljah od popovah. A sad, kad im Eötvös želji zadovoljio, od svećenstva ih odkolio, učione jim u obćinske okrenuo, — sad učitelji i podučitelji strikuju i hoće emancipaciju od grobijaških meštrovah.

Nedavno se desio u nekom varošćiću blizu nas slučaj, da je jedan učiteljah noćju ostavio dom svoga principala meštra, a to zato, što je njime despotski postupao.

Zorom drugoga dana pojurio principal za učiteljem, sustigao ga u komšinskom selu, obećao mu i zlatna brda, samo da ide natrag ; jer ga treba kao komad hleba.

Uvriedjeni učitelj dade se namoliti i vrati se u prijašnji zakutak. On sa svojim kolegom, na račun obćine, koja plaća svakomu po godišnjih 100 for., drži školu, uči djecu, a meštar se vožakah po prigodnih gostbah.

Mjesto da me tješi, mene žalosti ovakav postupak meštrovah i nekih parokah, koji kapelana i učitelja nesmatrajući brata u Isusu i u službi sebi jednako uprežu u teretna kola službe, dočim sami živu udobno i beru debelu plaću, bez osvrtaja na siromašne službenike.

Nu neka ih. I tomu se mora potražiti lieka, ako vlastodržci neće da nam ubogaze crkve i škole.

Kako u cijeloj krunovini manjka učiteljstvo, tako poput zagrebačke nadbiskupije i u ugarskih biskupijah osjeća se već da se mladići nedadu u svećenički stališ. A to zato što po „Zagreb. kat. listu“ vladaju vjerozakonski pokreti, kod nižja svećenstva kukavni dohodci, neurednost u sjeminištih, a ja bih rekao i — goleme nepravde, — o kojih drugom sgodom.

Vladi je dakle dužnost pobrinuti se što brže za dovoljan broj učiteljskih silah ; dužnost tim veća, što ih narod iz svojih žuljevah plaća i uzdržaje. — Koi je pako nalog od Boga crkvenim oblastim, znadu one najbolje. A mi smierno molimo što skoriju pomoć.

Ako je ova oskudica učiteljah u Ugarskoj glede magjarskoga plemena, što si mořamo onda misliti o našoj tužnoj buuj. šokačkoj narodnosti? Najdite mi u Baranji i Tolni pet izvrsnih šokačkih učiteljah, evo vam moje glave! Ta oni neznaju ni s pukom pravilno razgovarati, a kamo će znati korektno djecu podučavati? Kako će znati bezpogrešno šta napisati, il na uhvar našoj stvari štogod sastaviti? Mladići, koji bi s vremenom znali kao šokeci ako se jave, nedobivaju štipendijah iz pravih naših zakladah. Pa tako smo sa šokačkim učiteljstvom na najgorjem stepenu kukavštine. Nereći mi nitko da su zloplaćeni, pa da gube volju. To nije istini! Nego oni upravo neće da naš jezik nauče, da našem narodu služe ; jer znadu da ih puk usrećiti nemože.

Što neće ljudi te struke samo n. pr. u pečuvskoj Bosni učiniti, da ugode svojim gospodarom? Saviest će svoju zatajiti, narod će svoj izdati, da djecu će našu ako hrvatski govore zagušiti, i čut slavensku zadaviti u živcih bezútna bitja svoga.

Drago nam je u ostalom, što se tamo podiže nova učevna sgrada trudom i znojem naših surodnikah. I mi se punim pravom nadamo, da će danas triezni i silni potomci nekoč slavnih Bošnjakah zagrmiti u njoj čistom riečju pradjedovah svojih.

Blaž.

R A Z N E V I S T I.

— Presvietlo naše kraljevsko Dvoro spravlja se priselit u zimište u Goricu ili u Miramare. Al prije dablazka Nj. Veličanstvo Kralj će još milostivo podieliti nekoliko audien-

cia u Budimu.

— Novčane krise žalostno posljedice pokazuju se u Erdelju, gdje je ovih danah 25 trgovački kuća bankrotiralo.

— Israelitjani poštuju vrijedne Svećenike. Aradski židovi su odlučili sačuvati uspomenu svojeg bivšeg rabina, Evropske Slave Aarona Chorin. Sliku će mu dat izrizat, i u Peštu narodnom muzeumu poklonit.

— Inglezke novine žalostnim glasom opisivaju one strahote, što jih počinjavaju u Africi okrutni ljudi; koji bez milosrdja navale na sela, ova zapale, i onda starije mužkarce poubijaju a mladje i žene i diecu povežu pa bez duše gone, na galije gdje ih kao snoplje jedno na drugo sabiju, i medju pogane na prodaju u sužanstvo nose. I ovako već pustu Afriku još većma opustoše. Anglia šilje svoje ljude da izkopljavaju sriedstva, kojima bi se ovoj zvierskoj okrutnosti na put stalo. Bog dao uspjeh! al ovaj će sve donle malen ostati dok se u Evropi države ne late po ruke skršćanskom crkvom.

— Francuski zastupnici strane desne su odlučili u skupštini u Versalju održanoj: da se donle neće upuštati u rješavanje državnih pitanja; dok u ovom obziru nebude podnesen redovni predlog.

— Ništa pametnije, već što nama smeta, drugom pod noge otisnit. Niemačke Vladavine na smrt ili na vječnje robovanje odsudjene razbojnice, i ubojice, ako očituju pokajanje, i srodni sakupe putni trošak pošalju u Ameriku.

— 8-og Stud. započeli su molitvu u svim francuskim Crkvam. Ova će trajati 9-dana vrši se posli mise, Miserere, i Litania Loretska, tako se pripravlja na javnu prošnju koju će obaviti 17. Stud. Republikanci trube da se ova prošnja upravlja proti republike, i nukaju g. presidenta da zabrani prošnju grobu sv. Martina u Tours namijenjene. Republikanci prave ruglo od molitve ipak bi radi bili, da se ova priči. Crkva prihvaća svakojaku formu državne uprave samo se s takom nemože izmirit, koja teži da je uguši, čudno je da Gambetta misli, da će ustanovit republiku, ako će katoličku crkvu pogaziti.

— Tuže se peštanske novine: da manji novčarski zavodi nikako nedobivaju zajma premda je već ugovoreno: da bečka banka privremeno tri miliona pošalje.

— Glasoviti Rochefort kao odsudjenik 6. Stud. vodjen je u Versaljsku bolnicu duvnah, da se obavi njegovo Crkveno vienčanje s bolesnom Gospojicom Mariom Renauld, skojom je već prije građanski vienčan bio, pismom se zahvalio kod ministara što mu je ovo dosvoljeno bilo, i molio: da se umah, odnese iz Versailja natrag u tamnicu St. Martin de Re — Oni koji građansku ženitbu žele — neka vide da u ovakoj ljudi nemiluju umirati.

— U Tirolskom zemaljskom saboru nikidan su interpelirali predsjednika: da im odgovori zašto su u Insbroskom sveučilištu priko reda birali Rektor Magnifikusa iz reda pravnika, i ne bogoslovaca? ministari su odlučili: da na ovo pitanje ne odgovaraju, već u slučaju ponovljenja saborskog zaključka, ovaj razpuštaju. Kad čovjek nezna svoje čine opravdat onda uporablja silu.

— U ugarskoj se sbilo: da je razjaren otac utrčeo u škulu, i napao Meštra: kako je smio naložit njegovom dietetu: da opet donese papira za pisanje, ta veli izdosam već jedan novčić, ipak sin mi pisat nije naučio. Ovo je žalostan dokaz: da bi i uzrasle trebalo učiti, jel dok je ovakih roditeljah, nikad škole neće procvatat.

— U Bostonu i Londonu bio je velik požar onde štetu cijene na 100 miliona, a ovdje na dva i pol miliona.

— Magjarski Listovi nisu zadovoljni s elaboratumom Hrvatske regnikolarne deputacije, misle: da se ovim nebi sjedinila već odielila Hrvatska, Magj. Pol. najvećma zebe od Bana, koga nebi kruna na predstavku Ugarskog ministara imenovala.

— Trojednu kraljevinu najvećma zanima pitanje: kuda hoće da ulože novce, koji se platjaju za krajiške šume? Hrvati nedvoje, da se ovima ima odstranit novčana kriza u trojednoj kraljevini.

— U onom strašnom građanskom ratu koji je ugar-

sku dvista godina vatrom i sabljom pustio, magjari tako su upili duh vjerskih prepirakah: da nije bilo skupštine al ni društvene gdje se ovaka nije povela. Onda kada su sami magjari prije dvie godine stare municipie shranili u grob mislili smo: da je i ovaj duh umro. Al grduo smo se privarili, u varmedjam sve što je bilo stare vrijednosti, leži poput egyptatski mumiah zamotano u povoje zaboravnosti, živo je ostalo samo ono: što bi valjalo da je pod zemlju duboko ukopano. U Erdelju Seben je zatrubio hajku na Jesuite, i ova odjekuje od jedne do druge municipie, 12—13. Stud. držala je skupštinu župania peštanska, ova njekoć kolovodja jednoglasno je primila predlog: neka se sabor zamoli, da Jesuitom nastanjenje po ugarskoj zabrani — premda je Preuzvišeni Kalački Nadbiskup jasno dokazao: da se ovo protiv ovoj slobodi, koju valja da i katolička vjera u svojih nutarju uživa. Ako bi što god onaj razlog vrijedio, što se jesuite pokoravaju Papi, onda bi trebalo sve katolike izagnati, da ostane ugarska na svoje voljno razpolaganje protestantom.

— U ataru debrecinskom nasporili se vuci i na očigled posjednika, kasape im ovice telad i ždribad, u varošam pak ovako smioni i bezobrazni su oni vuci, koji proždiru nevina srca mladeži.

— Rumani budući su se u crkvenom gospodarstvu odielili od Srbaljah, po Ivačkoviću Presvietlom aradskom Biskupu vodjeni idju u Karlovce da svoju baštinu priuzmu.

— Bukarestki katolički Biskup u peštanskom franjevačkom samostanu izčekava milosrdne prinoske, koje prosi, da može sagraditi i osnovati sjeminište za odgoj svećenički.

— Kolera se 4. Stud. već i u Beču pojavila.

— Skoro će novo persiansko poslanstvo dospiti u Beč, s velikom pratnjom. G. Andrašy otvoriće se prigoda, da koju rekne na obranu tamošnji kršćjanah.

— Prusi se iz svih silah naprežu du u pokrajini Poznanskoj uguše poljačtvo, najpre u škuli a zatim u crkvi. Za Poljake je već nastalo vrijeme da promišljaju od kud je izvirala ona sila: koja je njihovu samostalnost podkopala, i odkud se podižu oni oblaci, koji se priete poplavom ostanku poljačke narodnosti. Ko netraži spas u svojem rodu taj naziva grob.

— Bač, 10. Studena. Žalostne posledice ukinutja Povjerenstva gr. Raday već se pokazuju. Prošle nedelje su iz bački šumah odtjerali dvaput svinjah, perve nasilu, te su i pucali na svinjara, a druge do 40 komadah na lahko, jer je svinjar otišao kući, a oni dočekali i sav čopor odtjerali brez traga; po sadašnjoj cijeni šteta iznaša barem 700 fr. što je za jednog poljodilca veliki gubitak. Šteta je bilo dotle ukinuti poslovanje gr. Raday, dok nebi se za obeć sigurnost nov zakon sastavio, i po novom zakonu sigurnost rukovoditi mogla.

— Bukin dne 15. Studena. Jučer sahranismo obće ljubljenog Josipa Lindmayer duhovnog pastira. Pokojnik je bio jedan svim nami obće mili i uljudni, osobiti priatelj cvjetja i glasbe, meseca bi ožujka bio popunio 80 godina, ali ove nisu se na njemu vidile jerbot uvijek je bio zdrav i krepak, tek sad pre mesec dana ga obuze slabost starosti i brez svake boli, kako sam reče, doveršio je dne 12-og Studena. Neke odpočiva u miru!

— Ugovor Medjunarodni što uredjiva sastanak ugarski željeznički pruga s rumanskim 8. Stud. je podpisan s obe strane, u Bukarestu, i Ugarskom ministaru predsjedniku odaslan.

— Srbia polagano al sve snažnia ražastire krila, bio-gradska banka dobila je pravo ovećat novčanu snagu poput zajma jednog miliona, na koju svrhu izdaće sričke, i ove će se svake godine jedanput izvlačiti; drugo ovlašćena je založne cedulje izdavati, ko je će se prodavati na evropskim bursam, treće dielit će zajmove na nepokretnine.

— „Pest. Llojd.“ javlja da se g. Vakanović povratio u Zagreb i upravu u ruke poprimio. Od jednog starca bunjevca sam njekoć čuo: da tko mnogo čini što mu je volja, mnogo će trniti ono što mu nije volja.

— Gr. Andrašya povodom lova, pao je skonjon zajedno, al mu ništa nefali, dakle još čvrsto stoji.

— Ovi dana je na pustari Göd održan inglezki prikovratni lov na lisice, u kom je i naša Prisivietla kraljica, učestvovala, premda je lovec kiša pratila.

— G. Gjorgja Joanović zahvalio se na ministarskom državnom tajničtvu, i tom prigodom primio izjavu premilostiva kraljevska priznanja.

— Ces. kr. dunavsko parobrodskoj družini podieljena je povlastica da može na svakoj srbskoj postaji zemljišta u zakup uzet kolikoj trieba za staje i sgrade, radi čega je obvezana: srbsko vojničtvo uz onu cieniu privazhat, koja je odmirena za austrijsko ugarsku vojsku, u slučaju parbe sudit će srbski izborni sud.

— U Insbrucku odgodjen je Sabor, jerbo je množina poslanika vidivši: da se ministaru nedopada odgovarat na pitanja izostala. U cislajtavi onda je ustavnost kada niemcem godi.

— Španjulski kralj. boluje, a Kadiks uzima oblik, kanda bi se pripravljaio na ustanak. Ovoga se boji i Španjulski poslanik u Parisu i odkriva presidentu: da se u katalonii spremljaju internacionalci na bunu, u spregi s karlistama, radi čega i franceska bi interesovana bila, da protivne pripreme učini na granicah.

— Divojkam i mladama valja u glavu upit: da se manu tudje kose, jerbo je inglezki dr. Egeworth proiznašao, da u kosi koja se prodaje žive nike sitne bubice, i napanu na glavi živu kosu, dakle ko tudju za pet godina nosi, sjegurmo će sveju do poslidnje dlake izgubit.

G A Z D A L U K.

Šušnjari. Ljudi koji blizu šuma stanuju jedni kupe šušanj suho lištje da si ugriju peć, a drugi da si stelju dobiu za marvu. Ovo u sebi nebi zlo bilo, al su nimački gazde uvidili: da ovo obhadjanje služi na škodu drvam. Sušanj brani korenje od žestine sunca, od studena, od suše, i pridržaje vlagu, a vrhu svega tori zemljište na korenu, i tako čuva mehkotu zemljišta; ovi gazde dakle svietuju ljude: da se okane ovog zlanživu, i gledaju kako će se drvam ogrijat, i marvi drugu stelju nabavit, jel će šume zakukat, i neće se drva u onoj visini debljini, širini, i čvrstoći razvijat ko dosele.

TRGOVINA I OBETNOST.

Cinjenik. Pešta 16. Stud. Vuna. I posli vašara bila njekoja prodaja. Cigajnska za 116 fr. — Svinji sjabane 26—27 n. ugars. i srbs. 26½—27½ n. za izvoz 28—29 n. vrlo teške ni sad ne traže. — Varivo bio grah 4 fr. sitan 4 fr. 15 n. — Grašak 6—7 fr 50 n. — Sočivo 4—5 fr. — Kaša 6 fr. 20 n. car. mž. — Mak mir. 8—11 fr. — Konapl. sime 60 fn. 2 fr. 80 n. — 3 fr. 10 n. — Rakia komovica i Šljivovica 24—25 fr. stara 30—32 fr.

CINA RANE. Pešta, 16. Studena. Čisto žito Banatsko, 81 fn. 6 fr. 35—40 n. 87 fn. 7 fr. 5—10 n. Tisansko 81 fn. 6 fr. 40—45 n. 87 fn. 7 fr. 15—20 n. Pešt-budim. 81 fn. 6 fr. 35—40 n. 87 fn. 7 fr. 5—10 n. Stolno-biogr. 81 fn. 6 fr. 40—45 n. 87 fn. 7 fr. 15—20 nov. Bačkog nema. — Raž 78—80 fn. 3 fr. 65—75 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 25—40 nov. — Zob 45—48 fn. 1 fr. 50—60 nov. — Kokuruz 80 fn. 2 fr. 90 n. — 3 fr. 10 n. — Proja 82 fn. 3 fr. 15—35 nov. car. maž.

Zlato Dukat cars. 5 fr. 19—20 n. Austr. Ugars. 8 — 8 fr. 67—70 n. Srebro na stotinu 7 fr. 50 nov.

Visina vode dunavske.

Pešta 16-og Studen.: 8' 0" nad 0. opada.
Požun 16-og Studen.: 5' 8" nad 0. "
Vrieme kišovito.

Poruke uredništva.

Parenzo: Pr. G. J. D. Molimo za ustrpljenje. — Buda-Örs: G. Gr. Nadamo se da će te one knjige naslovljenikom pridati. — Kurd: Jedno za drugu će sliedit.

KNJIZEVNOST.

Svakdi nas je malo, onde gdje valja da se knjige štiju, onde gdje trieba da se pišu, a najmanje onde gdje trieba da se ove u prostom našem rodu razprostranjaju; sbog toga rada otvaramo ovaj List: da uvedemo u naš mili rod jednu knjigu po neumorlom Vuku Karadžiću na spasonosnu pouku svojeg roda složenu. Slavau pokojnik je najznamenitije dogodjaje starog i novog zakona svetog pisma, u krasne pripovitke milim bunjevačkim naričjem u latinicu povezo, i rodu na štivo izlo. Vriedna udova neumrlog učenjaka ovu knjigu ponudjava rodu komad po 20 novčića. Vrlinu i veličinu smatrajuć zaisto je poklonja.

Indi za saviestnu dužnost smatramo ovu knjigu toplo preporučiti našem rodu, pa ga rada spasonosne zabave sitjat: da si pohiti ovu knjigu sebi nabaviti. A poklem smo uvjereni: da će nam ova preporuka zahvalnost svećenika i učitelja zavriedit, to jih molimo da nepropušaju ovu priliku, jednom u našem rodu velike vriednosti knjigom obogatit obitelji svojih viernih, ova knjiga se prodavala za 50 nov. i zaostalo je 600 komada. Vriedna udova pripravna je dat komad po 20 nov., ako bi naši plebanoši Subatički, Somborski, Bajski, Bački, Szontjanski, Santovački, Aljnaški, Katj-marski, Garski, Dušnočki, Batjinski, St.-Ištanski, Monoštorseški i drugi, trudbu razpačanja na se primili, kada bi svojim viernim ugodnu i spasonosnu zabavu nabavili, tim sigurnie: što je stvar poznata, da naš puk rada štije svete stvari, a sveto Pismo za pučko štivo još nije izdano. Nazarensam i ovim sriedstvom opravlja sebi ulazak u nevina srca našeg roda. Knjiga se dobiva u Beču, kod Ano udove Vuka Štefana Karadžića Landstrasse Marokaner-Gasse Nr. 3.

VUKA ŠTEF. KARADŽIĆA

već naštampane knjige.

Da bi uštedjela svakomu i truda cko pisanja, i čekanje na odgovor: kakovijeh još knjiga Vukovijeh i po koju cijenu na prodaji imam? evo dajem to ovijem svakomu na znanje: 1. „Srpsko-Njemačko-Latinski rječnik,“ najnovije izdanje god. 1852., na vel. 40, 54 tabaka veliki, kom. po 8 fr.; 2. „Njemačko-Srpski zječnik,“ sada na svijet izišavši, kom. po 2 fr.; 3. „Primjeri-Srpsko-Slavenskoga jezika,“ kom. po 1 fr. 50 nov.; 4. „IV. i V. knjiga Srpskijeh narodnijeh pjesama,“ posebno kom. po 3 fr., a obe zajedno za 5 fr.; 5. „Novi zavjet“ prvo izdanje god. 1847., s predgovorom Vukovim, kom. po 2 fr.; 6. „Srpske narodne pripovijetke,“ drugo umnoženo izdanje, kom. po 1 fr. 50 nov.; 7. „Život i običaji naroda Srpskoga,“ kom. po 1 fr. 50 n.; 8. „Praviteljstvujušti Sovjet Srbski,“ kom. po 1 fr. 50 n.; 9. „Pripovitke iz staroga i novog zakona,“ sa latinicom, u Bunjevačkom narječju, kom. po 50 n.; 10. „Priprava za istoriju svega svijeta radi djece,“ kom. po 60 nov.

Pri naručivanju rječnika molim da mi svaki jasno javi koji rječnik želi imati.

Naručbina će se pak svaka odmah opremiti uz poštanisko pouzeće (Nachnahme).

U Beču 6. Studen. 1872.

Ana udova Vuka Štef. Karadžića,
Landstrasse, Maroknergasse Nr. 3., in Wien.